

VLIZINE

jrg. 15, nr. 10 (oktober 2014)

Hét e-zine met praktische informatie over onderzoek en beleid door en voor Vlaamse mariene wetenschappers.

Maandelijkse uitgave, naar keuze met wekelijkse/dagelijkse updates [[abonnement aanpassen](#)]

V.U.: Jan Mees - Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)

Redactie: Jan Seys, Nancy Fockedeey, Karen Rappé

1. Kalender

- 1.1. Duurzame Visweek aan de Universiteit Gent: 'urban legends in aquacultuur'
- 1.2. Kustpolderstudiedag: Ontdek het belang van de poldergraslanden voor mens en natuur
- 1.3. Met één been in de zee - MSO opent de deuren
- 1.4. Avondlezingen in het Marien Ecologisch Centrum in Oostende
- 1.5. Sigmaphan als katalysator: ontdek het in en rond de Kalkense Meersen

2. Publicaties

- 2.1. Het Grote Noordzeeviskookboek
- 2.2. Rome Declaratie vraagt aandacht voor Europees zeeonderzoek en stuurt aan op een breder draagvlak
- 2.3. Zandwinning in Belgisch deel van de Noordzee nu ook te volgen via Facebook en Twitter
- 2.4. Populaire "Coastal Wiki" passeert de kaap van 1 miljoen bezoekers in 2014

3. Vacatures, beurzen en fondsen

- 3.1. Flanders' Maritime Cluster zoekt een projectleider
- 3.2. Oproep mariene biotechnologische onderzoeksprojecten: raffinageprocessen van mariene natuurlijke producten

4. Zeewaarnemingen

- 4.1. Reuzenhaai gezien vanop de RV Simon Stevin door de zeevogeltellers van het INBO

1.1. Duurzame Visweek aan de Universiteit Gent: 'urban legends in aquacultuur'

Tussen 3 en 7 november 2014 loopt aan de Universiteit Gent de derde editie van de Duurzame Visweek. Met dit initiatief wil de UGent haar studenten en personeel beter informeren en stimuleren tot het maken van goede keuzes als er vis op tafel moet komen. Zelf doet de universiteit een serieuze inspanning om het aanbod van vis, schaal- en schelpdieren in de studententrestaurants en het bedrijfsrestaurant Het Pand beter te doen scoren qua duurzaamheid. Elk jaar zet men tijdens deze week één bepaalde problematiek in de kijker: in de 2014-editie draait alles rond correcte informatie over aquacultuur.

Met een [poll](#) wil men testen wat mensen weten over aquacultuur: Is het echt waar dat men 5 kg vis nodig heeft om 1 kg zalm te kweken? Zit kweekvis vol antibiotica? Heeft aquacultuur een vernietigend effect op het milieu? Wordt pangasius gekweekt in vuile vijvers en onhygienische omstandigheden? De genuanceerde 'facts and figures' worden geduid in een [informatieve poster](#).

Tijdens de Duurzame Visweek wordt het menu aangepast volgens het thema (aquacultuurvis met duurzaamheidslabel) en zijn infostanden aanwezig in de studentenrestaurants en cafetaria's. Op donderdag 6 november (19:00) houdt men tevens een [wetenschapscafé](#) over dit thema in Herberg Macharius (Voorhoutkaai 43, Gent). Met de medewerking van VLIZ.

De activiteiten zijn te volgen op de [Facebook pagina](#) DuurzameVis at UGent.

[[naar boven](#)]

1.2. Kustpolderstudiedag: Ontdek het belang van de poldergraslanden voor mens en natuur

Op 15 november (9:00-12:00) organiseren Natuurpunt, S.O.S Kustpolders en de West-Vlaamse Milieufederatie een studiedag over de bescherming van kustgraslanden. Deze eeuwenoude ecologische en historische belangrijke graslanden werden meer dan 1000 jaar geleden gewonnen op de zee. Ze zijn echter in een versneld tempo aan het verdwijnen omdat ze worden ingepalmd voor bebouwing of omgezet in monotone maïsakkers of wintergraanvelden.

De Vlaamse Regering besliste om in het najaar 2014 een openbaar onderzoek op te starten over een wetenschappelijke kaart van de laatste resterende 12.000 hectare poldergraslanden. De kaart werd opgesteld door wetenschappers van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). Er zal worden vastgelegd welke poldergraslanden wettelijke bescherming krijgen.

De studiedag gaat door in de dactylozaal van cultuurcentrum De Grote Post (Hendrik Serruyslaan 18A, 8400 Oostende). Inschrijven kan via www.natuurpunt.be/nl/red-de-poldergraslanden_3410.aspx.

[[naar boven](#)]

1.3. Met één been in de zee - MSO opent de deuren

Het Marien Station Oostende (VLIZ) stelt in primeur zijn deuren open. De zeewetenschappers die in het MSO werken nemen je op de Dag van de Wetenschap op sleeptouw en dompelen je onder in hun onderzoek. Ontdek samen met hen hoe fascinerend onze Noordzee is!

De zeewetenschappen die in de kijker geplaatst worden zijn onder andere de monitoring die uitgevoerd wordt in het kader van LifeWatch met aandacht voor het macrobenthos en het zoöplankton. De onderwaterrobot Genesis wordt gedemonstreerd evenals andere hoogtechnologische staalnameapparaten die in het MSO aanwezig zijn. Verschillende mariene archeologische vondsten worden tentoongesteld. Het hoe en waarom van eDNA komt aan bod. En er wordt een tipje van de sluier gelicht van het leven dat zich op de artificiële riffen vestigt. Het Marien Station Oostende (Slipwaykaai 2, 8400 Oostende) opent zijn deuren voor het publiek op zondag 23 november, doorlopend van 10.00 tot 17.00 uur. Gratis toegang.

Link: www.vliz.be/nl/2014-11-23-dag-van-de-wetenschap

[[naar boven](#)]

1.4. Avondlezingen in het Marien Ecologisch Centrum in Oostende

In samenwerking met WWF-Vlaanderen en de Stad Oostende heeft het Marien Ecologisch Centrum (MEC) drie boeiende voordrachten kunnen vastleggen voor het najaar. Je kan er op drie vrijdagavonden je oor te luisteren leggen over kwallen, windmolens op zee en het leven in het Arctische gebied.

Programma:

- 17 oktober 2014: Kwallen en andere netelige kwesties - Francis Kerckhof (KBIN-BMM en Strandwerkgroep)
- 21 november 2014: Het mariene leven rond de windmolens op de Thorntonbank - Bob Rumes (KBIN-BMM)
- 19 december 2014: het Arctische gebied en zijn bewoners - Yan Verschueren (voorzitten WWF-Vlaanderen)

De voordrachten gaan telkens door in de Jeugdherberg De Ploate (Langestraat 72, 8400 Oostende) op vrijdagavonden en starten om 20.00u. Gratis inkom. Op voorhand inschrijven is niet verplicht, maar wel gewenst (via 059-80 52 97 of marien.ecologisch.centrum@telenet.be).

[[naar boven](#)]

1.5. Sigmabplan als katalysator: ontdek het in en rond de Kalkense Meersen

Op dinsdag 4 november laten de vzw's Grenzeloze Schelde en Scheldegids u op het terrein kennismaken met de nieuwste inzichten die voortvloeien uit de werken in het kader van het geactualiseerd Sigmabplan. Deze info- en vormingsdag in de Scheldevallei behandelt specifiek het projectgebied van de cluster Kalkense Meersen (Berlare & Wichelen).

In het Sigmagebied Paardeweide in Berlare en Wichelen zijn Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z) en het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) sinds deze zomer helemaal klaar met de bouw- en inrichtingswerken. Paardeweide doet dienst als gecontroleerd overstromingsgebied (GOG), dat gemiddeld één keer per jaar zal overstromen. Wandelaars kunnen zich vanop het wandelpad tegoed doen aan de natte natuur die mondjesmaat tot ontplooiing komt. Zo heeft het rietatol van 30 hectare, met tal van sloten en eilandjes, nu al een enorme aantrekkingskracht op watervogels en steltlopers. Ook werden ingenieuze vistrappen aangelegd. Toch valt er in Paardeweide veel meer te bewonderen dan alleen natuur.

Op de rechteroever bevindt zich een overstromingsgebied met gecontroleerd gereduceerd getij (GGG), de Bergenmeersen. Vooraleer de voormalige polder kon vergraven worden voor de omvorming tot GGG werd het aan archeologisch onderzoek onderworpen. Dit bracht aan het licht dat de prehistorische mens zo'n 8000 jaar geleden al in het gebied rondliep. Weliswaar zag de Schelde er toen anders uit en evolueerde ze pas rond 3000 jaar geleden richting de rivier die we nu kennen. U ontdekt de oudste geheimen van de Schelde, niet enkel in de Bergenmeersen maar ook op andere locaties langsheen de stroom.

Meer info over het programma en inschrijven op: www.gs-esf.be/mailler/mailler_cluster-Kalkense-Meersen_4nov2014/emailbody_NL.htm

[[naar boven](#)]

2.1. Het Grote Noordzeeviskookboek

Een kookboek waarvoor kok Felix Alen, gastronomisch journalist Marc Declercq en topfotograaf Heikki Verdurme intensief samenwerkten met wetenschappers van het ILVO en het VLIZ.

Het bundelt alle vissen, schaal- en schelpdieren die in de Noordzee gevangen worden. Elke soort wordt apart belicht met een portret, licht verteerbare wetenschappelijke, nutritionele en culinaire informatie en uiteraard ook met een aantal heerlijke recepten. Van makkelijk tot uitdagend, van klassiek tot iets creatiever. Dit alles aangevuld met enkele duurzaamheidsaspecten over de vistechnieken, de status van de verschillende bestanden en een viskalender die niet alleen rekening houdt met aanvoer, maar ook met het paaiseizoen.

Alen, F.; Declercq, M.; Verdurme, H. (2014). Het Grote Noordzeeviskookboek. Borgerhoff & Lamberigts: Gent. ISBN 978-90-89314-56-7. 407 pp. Verkrijgbaar in de boekhandel.

Link: <http://www.borgerhoff-lamberigts.be/boeken/p/detail/het-grote-noordzeeviskookboek>

[naar boven]

2.2. Rome Declaratie vraagt aandacht voor Europees zeeonderzoek en stuurt aan op een breder draagvlak

Jobcreatie op zee, hand in hand met onderzoek om die op een duurzame wijze doorgang te laten vinden, staat centraal in dit document.

De voor zeewetenschappers en beleidslui toonaangevende EuroOCEAN conferentie, om de 3-4 jaar georganiseerd door de European Marine Board en de Europese Commissie, eindigt standaard met een declaratie gedragen door de voltallige gemeenschap. In de Rome Declaratie voortspuitend uit EuroOCEAN 2014 (Rome, 7-9 oktober 2014) wordt een visie neergezet die aanstuurt op Europees leiderschap terzake, een grotere waardering van de Europese zeeën, een meer efficiënte kennisverbreiding en een multidisciplinaire en bredere benadering.

Link: <http://eurocean2014.eu/declaration/>

[naar boven]

2.3. Zandwinning in Belgisch deel van de Noordzee nu ook te volgen via Facebook en Twitter

De winning van zand en grind in het Belgisch deel van de Noordzee is een boomende business met aandacht voor duurzaamheid. Nu dus ook te volgen via Facebook!

De initiatiefnemer is de dienst Continentaal Plat van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Economie. Hun activiteiten en die van de zandwinners kun je voortaan volgen via [facebook.com/fodeconomie](https://www.facebook.com/fodeconomie). Maar ook via Twitter krijg je toegang tot het betreffende nieuws: @fodeconomie.

Link: www.facebook.com/continentaalplat

[naar boven]

2.4. Populaire "Coastal Wiki" passeert de kaap van 1 miljoen bezoekers in 2014

De internet encyclopedie "Coastal Wiki" (www.coastalwiki.org) – de verkorte naam voor "Coastal and Marine Wikipedia" – telt ondertussen 2260 informatiepagina's bedoeld voor en geschreven door mariene en kustprofessionals. Hoog tijd om zelf ook eens (opnieuw) een kijkje te gaan nemen!

Het open informatieplatform werd eertijds opgestart binnen het project ENCORA, maar werd later geadopteerd door verschillende grote Europese projecten en netwerken voor het verspreiden van de meest diverse informatie over kust en zee. In tegenstelling tot de openbare Wikipedia wordt deze "Coastal Wiki" beheerd door een internationale redactie die de kwaliteitscontrole uitvoert van de getoonde informatie. Artikels worden geregeld nagekeken, verbeterd en up-to-date gehouden door inhoudelijke experts ter zake. Recent nieuwe portals zijn deze rond "[eutrofiëring](#)", "[mariene biotechnologie](#)", "[kustvisserij in de Zuidelijke Noordzee en het Engels Kanaal](#)" en "[offshore platformen voor meervoudig gebruik](#)".

En de "Coastal Wiki" wordt steeds populairder: in de voorbijaande maanden van 2014 kwamen reeds een half miljoen bezoekers op de website terecht en werd de kaap van 1 miljoen bezoeken overschreden. Het platform wordt veelvuldig gebruikt door academische opleidingen en mariene professionals (beleidsmakers, beheerders, wetenschappers...). Het zijn vooral mensen die hun algemene kennis willen bijschaven of specialisten die met andere sectoren en onderzoekdisciplines willen samenwerken en daarom de voor hen vreemde concepten wensen op te zoeken.

Je kan zoeken naar specifieke termen via de zoekinterface bovenaan, maar je kan je evengoed een weg banen via de aangeboden portals en categorieën (zoals "[menselijke activiteiten](#)", "[locaties en gebieden](#)", "[kustbeheer](#)", etc.). In enkele portals kun je ook browsen naar artikels aan de hand van een kaart. Via Google lukt het ook goed als je de term "coastal wiki" toevoegt aan je zoektermen.

Deze Engelstalige internetencyclopedie heeft ook een klein Nederlandstalig broertje in uitbouw: de "Kust Wiki" (www.vliz.be/wiki), waar je vooralsnog enkel informatie kan vinden over de "[niet-inheemse soorten in de Belgische mariene en estuariene wateren](#)" en over de "[historische evolutie van de oesterkweek langs de Vlaamse kust](#)".

[[naar boven](#)]

3.1. Flanders' Maritime Cluster zoekt een projectleider

De actiegeoriënteerde projectleider moet bijdragen in het effectief uitwerken van de clusterstrategie van dit netwerk van bedrijven en kennisinstellingen. Samenwerking, informeren, faciliteren en internationale vermarkting staan hoog op de agenda. Solliciteren kan tot 15 november.

Flanders' Maritime Cluster (FMC) is de netwerkorganisatie voor de mariene en maritieme industrie in Vlaanderen. De ambitie is om Vlaamse bedrijven te stimuleren tot samenwerking voor het ontwikkelen, demonstreren en vermarkten van innovatieve oplossingen voor een duurzaam kust- en oceaangebier. De organisatie heeft haar maatschappelijke en operationele zetel in Oostende maar werkt over heel Vlaanderen.

Voor de periode 2014-2018 ligt de inhoudelijke focus van haar activiteiten op kustbescherming, blauwe energie en andere opportuniteiten in het kader van blauwe groei, zoals mariene aquacultuur. Het FMC wil vanaf nu ook meer strategisch inzetten om bedrijven en kennisinstellingen te clusteren, ze te verbinden met de relevante overheden, te faciliteren bij moeilijk te nemen hordes tot samenwerking en de internationale vermarkting mee te ondersteunen. Met het oog op de implementatie van deze vernieuwde clusterwerking gaat FMC over tot de aanwerving van een projectleider.

Link: www.flanders-maritime-cluster.be/content/vacatures

[[naar boven](#)]

3.2. Oproep mariene biotechnologische onderzoeksprojecten: raffinageprocessen van mariene natuurlijke producten

Het ERA-net Marine Biotech lanceerde op 20 oktober 2014 haar eerste transnationale call voor het indienen van nieuwe onderzoeksprojecten binnen het deelthema "The development of biorefinery processes for marine bioresources".

Het is de bedoeling dat onderzoekers uit de academische en industriële wereld grensoverschrijdend samen gaan werken en activiteiten ontwikkelen rond de raffinageprocessen van producten uit mariene organismen. Gezien de hier sterk uitgebouwde onderzoekstradities rond biotechnologie én mariene wetenschappen, kan Vlaanderen hier zeker een rol in spelen. Financiering kan worden voorzien voor een periode van maximaal drie jaar (startend vanaf eind 2015-begin 2016). Meer informatie over deze call op www.marinebiotech.eu/first-transnational-call. Om meer informatie te verstrekken over deze oproep werd op 15 oktober reeds een infosessie georganiseerd door het IWT, VLIZ, EWI en FWO. Wie deze gemist zou hebben, kan het verslag, de presentaties e.d.m. consulteren op de website van het [Marien Biotechnologieplatform Vlaanderen](#).

Op 28 en 29 oktober 2014 organiseert het ERA-NET MarineBiotech tevens een stakeholder meeting in Lissabon: "[Waves of innovation – Integrating national efforts to build the future of Marine Biotechnology](#)". Dit netwerk van onderzoekers, industrie, beleidsmakers en financieringsinstanties wil uitbreiden en met haar invloed de ontwikkeling van een sterke Europese mariene biotechnologiesector ondersteunen. De bijeenkomst is gratis en deelnemers krijgen de mogelijkheid om hun reis- en verblijfkosten te dekken.

[[naar boven](#)]

4.1. Reuzenhaai gezien vanop de RV Simon Stevin door de zeevogeltellers van het INBO

Op donderdag 30 oktober 2014 werd op het zuidwestelijk punt van de Oosthinder een reuzenhaai (Cetorhinus maximus) van zo'n 3 à 4 meter gespot.

Deze, voor het Belgisch deel van de Noordzee, uitzonderlijke waarneming gebeurde vanop de RV Simon Stevin door Hilbran Verstraete, Nicolas Vanermen en Simon Feys (INBO). Foto's van deze reuzenhaai zijn te zien op de Facebookpagina van de RV Simon Stevin.

Link: www.facebook.com/rvsimonstevin

[[naar boven](#)]

U krijgt dit bericht omdat u bent ingeschreven op de VLIZine-rondzendlijst. Uw adres wordt niet aan derden doorgegeven en wordt niet voor commerciële doeleinden gebruikt. Om uw abonnement aan te passen of op te zeggen: klik [hier](#).

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) wil via dit e-zine informatie verstrekken over de eigen activiteiten en die van onderzoeks- en beleidsgroepen in Vlaanderen actief in de mariene en kustgebonden wetenschappen. [Lid worden van VLIZ?](#)

Reacties en alle nuttige informatie van uw kant (zoals vacatures, nieuwe projecten, vraag voor samenwerking, interessante symposia, etc.) wordt graag ingewacht via info@vliz.be. De archieven van dit e-zine zijn [hier](#) raadpleegbaar.

Disclaimer: Eventuele standpunten zijn die van de auteurs en stemmen niet noodzakelijk overeen met die van het VLIZ. Het VLIZ is niet verantwoordelijk voor enige schade opgelopen ten gevolge van foutieve of verkeerd geïnterpreteerde informatie in dit e-zine, noch voor de inhoud van websites waarnaar verwezen wordt. Delen uit dit e-zine mogen worden overgenomen, met bronvermelding. Deze publicatie mag ter kennismaking worden doorgestuurd naar derden.

